

Handläggare
Erik Sundqvist
Telefon: 08-50843112

Till
Socialnämnden
2025-01-21

Remiss av Motion om att motverka den rasideologiska miljön

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/940

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialnämnden har mottagit en remiss om en motion från Jan Jönsson (L) om att motverka den rasideologiska miljön.

Utifrån att den rasideologiska miljön delvis ändrat karaktär och i dagsläget rekryterar på nya sätt till sina verksamheter menar motionären att stadens medarbetare inom skola och socialtjänst behöver skärpa sin uppmärksamhet vad gäller att identifiera rasideologiska tecken och symboler. Detta eftersom förmågan att känna igen den dessa tecken och symboler kan vara avgörande för att identifiera när ett barn eller ung person är på väg att radikaliseras.

Motionären yrkar därför att staden i samarbete med Centrum för våldsbejakande extremism (CVE) utvecklar en internutbildning för att öka kunskapen bland medarbetare inom skola och socialtjänst, samt att möjligheten att skapa en bredare utbildning riktad mot all personal i staden utreds parallellt.

Socialförvaltningen instämmer med motionären om vikten av att känna igen och kunna identifiera symboler kopplade till den rasideologiska miljön men svarar att utbildningar som de motionären yrkar på redan existerar och finns att tillgå på stadens intranät.

Bakgrund

Socialnämnden har fått en remiss om en motion från Jan Jönsson (L) om att motverka den rasideologiska miljön. Remissen ska besvaras i samband med socialnämndens sammanträde den 21 januari 2025.

Ärendet

I motionen står att den så kallade rasideologiska miljön på senare tid skiftat form: från flygbladsutdelning och anslag till fysisk fostran av unga pojkar i kampklubbsmiljö. Rekryteringen sker via spel och sociala medier och extrema budskap maskeras som humor.

Motionären menar att rasideologiska symboler och tecken ofta är okända för stadens medarbetare inom skola och socialtjänst. Medarbetare inom dessa verksamheter bör därför utbildas i att urskilja liknande tecken då de ofta utgör visuellt identifierbara inslag i en ung persons radikaliseringsprocess. Motionären vill att staden tar fram en levande utbildning, som kontinuerligt uppdateras, riktad till medarbetare inom skola och socialtjänst i syfte att öka kännedom om symboler och uttryck kopplade till den rasideologiska miljön. Utbildningen kan sedan med fördel breddas till att även innefatta kännedom om andra våldsbejakande rörelsers symboler.

Med anledning av detta föreslår motionären:

- att staden utvecklar en internutbildning för medarbetare inom skola och socialtjänst för att öka kunskapen om symboler, tecken och uttryck inom den rasideologiska miljön.
- att staden i framtagandet av utbildningen har en nära dialog med Centrum mot Våldsbejakande Extremism (CVE).
- att den parallellt utreder lämpligheten i en bredare utbildning riktad till all personal.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 januari 2025. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 januari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen erfar i likhet med motionären att den rasideologiska miljön delvis skiftat fokus och att kampklubbsmiljön kommit att bli en av dess mest framträdande arenor för att attrahera och locka till sig unga pojkar. Genom hårdföra och disciplinerade ideal säger man sig vilja fostra en generation rasmedvetna ungdomar som inte drar sig för att med våld försvara rasideologiska värderingar, som förstår att värdera och skilja etniska grupper åt och som kämpar för nationell enhetlighet. Även om rekryteringen till stor del sker på sociala medier och olika spelplattformar rapporteras från stadens skolor och stadsdelsförvaltningar att klistermärken med högerextrema budskap sätts upp i anslutning till deras lokaler, att klotter förekommer och att flygblad med rasideologiska kamptexter

och symboler delas ut. De högerextrema organisationerna och dess olika förgreningar rekryterar således inte enbart viralt utan använder sig av olika arenor och skiftande angreppssätt för att locka till sig barn och unga och värva dem som medlemmar.

Forskning har påtalat att radikaliseringsprocessen för en ung person kan gå mycket fort och för en utomstående passera relativt obemärkt. Vissa faktorer har dock kunnat identifieras, både hos den unge och hos dennes omgivning, vilka ökar sannolikheten att lockas av extremistiska och radikala budskap. Bland dessa faktorer är de mest framträdande ett antingen upplevt eller faktiskt existerande utanförskap; hög konsumtion av högerextremt material online; någon typ autismdiagnos samt brister i den unges hemmiljö. För att i tid kunna uppmärksamma och förhindra att en ung person radikaliserar är det därför centralt att stadens medarbetare är medvetna om, och i tid uppmärksammar dessa sociala och psykologiska riskfaktorer. Som motionären yrkar är det lika viktigt att medarbetare inom skola och socialtjänst till utseendet kan känna igen och identifiera de mest vanligt förekommande tecknen och symbolerna i den rasideologiska miljön. Detta för att i tid kunna förhindra att en ung person radikaliserar och för att ha möjlighet att sätta in stödjande insatser.

Socialförvaltningen delar motionärens vilja att nå ut till både skolans och socialtjänstens medarbetare med information om symboler och tecken i den rasideologiska miljön. Detta synes extra viktigt eftersom de högerextrema organisationerna är aktiva och handlingsinriktade och sett till en extremistisk kontext de som snabbast flyttar fram sina positioner. Mycket av det som motionären yrkar på finns dock redan i staden och förvaltningen bedömer det som mer effektivt att sprida redan existerande utbildningar och kunskapsunderlag än att arbeta fram nya. Nedan följer mer detaljerade svar på motionärens yrkanden.

- Stockholms stad har en digital internutbildning på stadens intranät riktad till medarbetare inom olika förvaltningar. Utbildningen är av grundläggande karaktär och ger kunskap om de extremistiska miljöerna, deras uppkomst och historik, organisationer samt framträdande tecken och symboler. Medarbetare inom skola, socialtjänst och andra förvaltningar förväntas ta del av denna utbildning och närmaste chef ska säkerställa att alla medarbetare tar del av utbildningen.
- Staden har även en fördjupande utbildning om nio block som också finns på intranätet. Denna fördjupande utbildning tar ca 2,5 timme och är framtagen av Expo, en av de mest kunniga och etablerade organisationerna i Sverige vad gäller de högerextrema miljöerna och deras

ageranden. Utbildningen innehåller bland annat en uttömmande beskrivning av olika tecken och symboler kopplade till den rasideologiska miljön. Utöver denna utbildning finns också ett symbollexikon på intranätet medarbetare kan ta till hjälp om de kommer i kontakt med för dem okända symboler. Närmaste chef ska säkerställa att alla medarbetare även tagit del av denna utbildning.

- Socialförvaltningen är tillsammans med andra förvaltningar delaktig i arbetet med att ta fram ett utbildningsmaterial i form av en PowerPoint-presentation med bifogat talamans. Arbetet leds av stadsledningskontoret och materialet som är en presentation av olika extremismmiljöer, dess organisationer och symboler, samt av stadens arbete med att förhindra VBE, är tänkt att kunna användas av medarbetare i stadens förvaltningar som ett led i arbetet med att öka kunskaperna om våldsbejakande extremism och dess uttryck bland stadens medarbetare.

Socialförvaltningen bedömer därför att det i dagsläget existerar relevant och uppdaterat utbildningsmaterial, vilket är på gång att kompletteras med ytterligare utbildningsmaterial inom området, och arbetar tillsammans med bland andra stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen för att göra detta känt bland stadens chefer och medarbetare.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på motionen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om att motverka den rasideologiska miljön

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2025-01-12
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-01-11